RADIO ŠTUDENT FM89.3

RŠ recenzija 30. 5. 2026 – 15.00 / Mitja Hlupič

Glasba

Adder Klank @ Špital za prjatle, Celje

Predvajaj (15:33)

Vir: Mitja Hupič/osebni arhiv

Muzike in skupnosti

Špital za prjatle, Celje, 24. 5. 2026

V zadnjem obdobju se izrisujejo in premikajo meje mogočega delovanja, ki ima potencial spreminjanja lokalnega prostora skozi gradnjo skupnosti. Skupnost povezuje glasba in nadgrajujejo medsebojni odnosi med prebivalstvom, zainteresirano javnostjo, strokovno javnostjo, lastniki ali najemniki prostorov in glasbenimi ustvarjalci, ki se izrazno gibljejo v tako imenovani improvizirani glasbi. Tovrstno delovanje robnim muzikam omogoča, da nagovarjajo poslušalstvo na površju. V Mariboru velja omeniti ekipo **Vakum**, nečesa podobnega pa se je lotila tudi ekipa v Celju, ki deluje pod okriljem društva **Komot**. Tu se kaže nekaj vzporednic med kolektivoma: številna ekipa, ki nima svojega prostora, se z velikim zanimanjem za glasbo trudi organizirati koncerte v lastnem mestu. V primeru Celja je to cikel **Džjezz**, v sklopu katerega so se od marca do danes zgodili štirje koncerti, in prav vseh sem se pisec recenzije udeležil, nekajkrat tudi kot distributer glasbenih nosilcev na samem koncertu.

Navdušenje nad takšnim delovanjem in vpetost v produkcijske procese mi morda odvzameta nekaj objektivnosti, pa vendar lahko ocenjujem tudi na podlagi več kot dveh desetletij aktivnega delovanja v polju organizacije koncertov robnih muzik in poskusov vzpostavitve angažiranih skupnosti. Že nekaj časa se na sceni, posvečeni organizaciji svobodnih muzik in free jazz koncertov, ukvarjamo s spremljanjem potrebe in želje poslušalstva po tovrstni glasbeni vsebini, kjer pa se velikokrat znajdemo pred vprašanjem dostopnosti. Morda v danem trenutku ideja lastnega klubskega prostora ni več tako

pomembna oziroma je lahko v določenih primerih tudi preživeta, vsaj kar zadeva dostopnost robnejših muzik širšemu zvedavemu občinstvu, ki vsekakor obstaja v precej večjem številu kot pred desetletjem. Če rastemo kot družba, rastemo tudi kot poslušalstvo in vsa leta klubskih prizadevanj lahko ironično ali ne dozorijo onkraj njih. Rastemo do tal.

Svaštarnica

4. 3. 2025 – 16.00

VAštaKUM

Eno leto mariborskega kolektiva Vakum

GR vajenke

Pri tako številnem kolektivu, kot je Komot, se organizacijsko delo lahko porazdeli, pritisk razbremeni in razširi socialni krog, ki služi kot osnova za gradnjo skupnosti. Organizacija v različnih prostorih v mestu povezuje in odpira vrata tako muzikam kot poslušalstvu ali prebivalstvu, če hočete, tovrsten *modus operandi* pa omogoča osnovo za skupnost. Že na prvem koncertu cikla Džjezz je bilo jasno, da se je zgodilo nekaj prelomnega. Pomembnega za mesto, skupnost in muzike. Zanimanje se je z vsakim koncertom celo stopnjevalo, na vsebinsko različnih večerih na različnih lokacijah. Že na prejšnjem se je ekipa organizatorjev spraševala, ali je bil tisti testni, kar zadeva obisk, ki je na vsakem naslednjem presegel pričakovanja.

Pričakovanja so presegle tudi pripravljenost, sodelovalnost in zrelost občinstva, verjetno pa je dokončen dokaz o smiselnosti in pravi poti predočil koncert, ki se je v znanem mestnem baru zgodil v nedeljo, 24. maja 2026, ki je piscu teh besed ljub dan za koncert, ker mu odvzema moment »*going out*« *žura* in gre samo za muziko. Koncert kvarteta **Adder Klank**, ki ga je sestavil v Bruslju živeči Celjan **Gašper Piano** je v krčmi **Špital za prjatle** nastopil dan po zavzetju velikega odra na festivalu **Jazz Cerkno**. Majhen koncertni prostor z odrom, na katerem lahko nastopi kvečjemu trio, se nahaja znotraj krčme v centru mesta in predstavlja potencial za približevanje muzik v barskem okolju, ki v okviru jazzovskih odvodov vedno predstavlja živo in romantično okolje za povezovanje nastopajočih z občinstvom. Čeprav je prostor v pritličju, deluje in oddaja vibro kletnega prostora.

Tolpa bumov

8. 5. 2026 – 18.00

Gašper Piano, Gal Furlan: Kabel in Abel

Izjemen album improvizirane godbe

Jan Kopač

Koncert je otvoril saksofonist **José Lencastre**, ki so se mu v trenutku pridružili omenjeni Gašper Piano, kontrabasist **Tomaž Grom** in bobnar **João Valinho**. Po nekaj značilnih Pianovih pristopih v ravnanju, drži kitare in telesnih sunkih, podaljšanih v kitarsko sekiro, so se v drobljenih segmentih pridružili ostali člani zasedbe. Po kratkem uvodu, ki je nakazal način igre, se je kitara prestavila v naročje in tako nakazala spremembo v igri, ki so ji sledili preostali glasbeniki. Po nekaj izmenjavah v igri duov, krajših linij, je hitro postalo jasno, da igro vodi Piano. Razbrali smo nekakšno zadržanost, kot da nihče ni želel prevzeti pobude, in čakanje na kitaristovo naslednjo potezo – nekoliko uvideven pristop do »*hometown*« *leaderja* benda. Čeprav *liderstvo* v improvizacijskih trenutkih ni pogosto prisotno, to ni zmanjšalo napetosti in smiselne nadaljnje gradnje zvoka v smeri, ki jo je vodila igra preparacij.

Po premiku kitare nazaj v osnovni položaj je situacija pripeljala do prvega od zvočnih vrhuncev v gmoti zvoka vseh sodelujočih. Po pol ure se je prvi set končal in Piano je občinstvo nekoliko delikatno nagovoril in želel pojasniti, kaj se na odru dogaja in kaj kot improvizatorji počno. To je izpadlo nekoliko neprimerno in v določeni meri podcenjujoče do občinstva, ki je več kot zbrano in naklonjeno sledilo odrski igri in čakalo na povabilo k skupnemu izkustvu med odrom in občinstvom. Morda se to v prvem setu še ni zgodilo prav zaradi zaznavno prisotnega krča, ki ga gre razumeti kot del specifične situacije, v kateri se v inozemstvu delujoči domačin vrne na domači oder, na katerem ne ve natančno, kaj pričakovati. Sam sem se pred leti udeležil njegovega koncerta s tolkalcem **Bojanom Krhlankom** v istem prostoru. Tudi takrat je imel Piano podoben govor, a je bila tokrat to drugačna publika, že pripravljena sprejemati igro z odra brez pojasnil, za kaj gre.

Kot kaže, je organizatorjem v vmesnem času poslušalstvo uspelo povezati v dovolj številno in zvedavo občinstvo, ki je pripravljeno in željno muzik. V Pianovem nagovoru je bilo slišati tudi besede o skupnosti, ki jo zdaj nedvomno lahko tudi že sam prepozna v svojem mestu. O skupnosti, ki se postopoma gradi v njegovi odsotnosti, kar je lahko dober občutek v odnosu do mesta, ki ga zaradi dela zapustiš. Zavedanje, da se s svojim delom lahko vračaš v »*hometown*«, je zagotovo

nekaj posebnega. Ošvrk publike, da je ob tovrstnih muzikah tudi sama del muzike, postane dejstvo, ki dokazuje zrelost, željo in voljo občinstva. Vabilo z odra občinstvu k skupni igri je lahko iskreno, a mora biti podloženo z dejanji. In kar pri domači mlajši generaciji improvizatorjev opazimo, je izogibanje »*swingu*«, ki v večini primerov v tradicijah od šestdesetih let prejšnjega stoletja naprej navadno poskrbi za prelomni trenutek v večeru, v katerem se občinstvo lahko pridruži igri, ki je do konca seta ne zapusti. »*Kad se svrši zajedno.*«

Podobna nakana se je pojavila v drugem setu, ko je Grom subtilno izvedel nekaj v smeri »*walking bass*« linije, in ko smo že mislili, da je bobnar zamudil enkratno priložnost za vsaj segment podtaknjenega *swing momenta*, ki bi nas dokončno sprejel med nastopajoče, je ta uporabil pritajen blast beat, ki je, verjeli ali ne, delo opravil še bolje od pričakovanega swinga. Od tistega trenutka naprej smo *bili skupaj*. Ko sem potezo po koncu koncerta omenil bobnarju, mi jo je potrdil in izrazil zadovoljstvo, da je bila namera zaznana in sprejeta kot vabilo, obenem pa omenil, da je seveda sam oboževalec ekstremnih metalskih muzik in da sta njegov vstop v improvizacijo spodbudili sceni harsh noisa in japanoisa. »*Nš človk.*«

GRŠ intervju

21. 11. 2021 – 13.00

Tomaž Grom

Kontrabasist, improvizator, skladatelj

Jan Kopač

Vzdušje po koncertu je ob tovrstnih romantičnih pogovorih o povezavah med scenami seveda takoj tisto pravo vibrirajoče, ko lahko med sabo izmenjujemo mnenja, občutke, ideale in skrb drug za drugega. Si izmenjamo muzike, kontakte in življenjske poti. Vse v zelo kratkem času, kajti nedelja ne dopušča debate v noč, kar je izjemnega pomena. Ob ravno pravi dozi muzik nam namreč ostane dovolj zbranosti za iskreno trezno naklonjenost in medsebojno spoštovanje in s tem krepi voljo za potopitev v nov teden površnih nebuloz in delovnih obveznosti. Takšni večeri nam vlivajo nekaj motivacije in utopične predstave, da se še vedno da živeti od koncertnih izkušenj.

V izkušnji koncerta Adder Klank ni manjkalo medsebojne igre, preparacij inštrumentov, uporabe efektov na kontrabasu, s katerimi je Grom nadgradil prepoznaven slog, v katerem uporablja vse od lastnih perkusivnih metod do klasičnih tehnik z lokom in palico in string bendinga. Mimogrede, na domačih odrih nam ga je pred tednom nazorno surovo demonstriral tudi gostujoči kontrabasist **Peter Jacquemyn**, ki ga z Gromom druži navdušenost nad tehnikami **Petra Kowalda**. Prepričljiv je bil tudi saksofonist José Lencastre s postodvodi in posameznimi odmiki, s katerimi je odpiral prostor za oblikovanje dua in tria. Ko se je pihalec znova pojavil v zvočni sliki, je to storil s prezenco in konkretnimi melodijami v prostoru primernem registru, kar je delovalo sveže in bližje jazzovski maniri. Drobljenja na bobnih in predvsem manjših činelah in zvočilih so poskrbela za detajle, v drn se je ritem spustil le na pobudo preostalih, predvsem pa kitare. Toda moment večera, ta frajerski moment, ostaja *blast beat* na *walking bass* Joãa Valinha, ki tudi najbolje povzame formo celega večera.

Kaj je frajerski organizator brez frajerskega prostora in brez frajerske publike? Kaj je frajerska publika brez frajerskega organizatorja in frajerskega prostora? Kaj je frajerski prostor brez frajerskega organizatorja in frajerske publike? Ja, vas. In Celje ni vas, je mesto. In tovrstne frajerske muzike sodijo v Celje, kar dokazuje številčno občinstvo, ki je v nekem trenutku presenetilo tudi glavnega oštirja, ki, kot kaže, ni pričakoval takšnega odziva na tovrstno muziko v nedeljo zvečer, dve uri pred koncem uradnega obratovalnega časa lokala. To je še en dokaz, da se gradi skupnost različnih posameznikov in klap, ki so pripravljene in željne soočanja z zvokom in drug z drugim ter z obiskom koncerta zaradi glasbe same, pa tudi zaradi skupne izkušnje pred, med muzikami in po njih. Tudi v nedeljo ali predvsem v nedeljo, ko ostane dovolj zbranosti za refleksijo.

Avtorji del

Adder Klank | Gašper Piano | José Lencastre | Tomaž Grom | João Valinho

Institucije

Špital za prjatle | Džjezz | Komot

Kraj dogajanja

Celje

Prazen radio ne stoji pokonci! Podpri RŠ in omogoči produkcijo alternativnih, kritičnih in neodvisnih vsebin.

Doniraj

Dodaj komentar

Napovedi

Univerza | Kaj pa univerza

Stavke in stavke in zasedbe

Argentinski boj za spoštovanje Zakona o financiranju univerz

Vika Sušnik

Razširjamo obzorja | RŠ Po

Chavela Vargas

Kraljica ranchera: glas upora, strasti in neizmerne bolečine

Nika Štrus

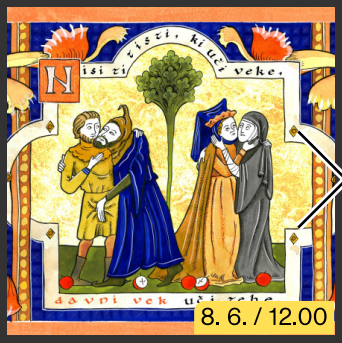

Idealna godba

Idealna godba, smuka Luka Hreščak

...

Luka Hreščak

Družba | Duhovna misel dn

Marbod Rennski (u. 1123): Pesmi

Tretji del nove sezone Duhovne misli dneva

Metod Zupan

Festival Tresk
Radar
Projekti RŠ

Iceland Liechtenstein Norway Active citizens fund